

Větrné a malé sluneční elektrárny vlastněné obcemi a domácnostmi

**Získejte peníze na rozvoj obce
a nová pracovní místa**

Hnutí DUHA
Friends of the Earth Czech Republic

Víte, co mají společného skotské město Neilston, vesnice Jühnde v Dolním Sasku nebo dánský ostrov Samsøe s českými Jindřichovicemi pod Smrkem či Kněžicemi?

Jejich radnice nebo přímo občané vlastní a úspěšně provozují obnovitelné zdroje energie postavené za humny. Z provozu větrných a fotovoltaických elektráren či bioplynových stanic tak profitují ti, kteří se na ně dívají z okna.

A v čem je mezi uvedenými projekty u nás a v zahraničí hlavní rozdíl? Zatímco ve Skotsku další podobné projekty rychle přibývají, české obce se záměrem následovat jindřichovický nebo kněžický projekt dnes nemají šanci. Výstavba obnovitelných zdrojů se obcím nevyplatí a podmínky pro jejich připojování do sítě jsou složité a nevýhodné. České obecní i družstevní projekty jsou totiž obětí plošného zrušení podpor pro obnovitelné zdroje energie, které bylo reakcí na chybné nastavení podmínek pro fotovoltaické elektrárny v letech 2009 a 2010.

K obnovení podmínek pro ekonomickou návratnost podobných obecních projektů v České republice vede jednoduchá cesta. Jednak bude třeba změnit několik paragrafů v zákoně o podporovaných zdrojích energie, s cílem umožnit obcím a občanům spoluvlastnictví projektu a zavést pro něj odpovídající podporu, a dále je potřeba přesvědčit dodavatele elektřiny, aby zavedli speciální podmínky pro spotřebitele s malými fotovoltaickými elektrárnami na střechách či fasádách budov.

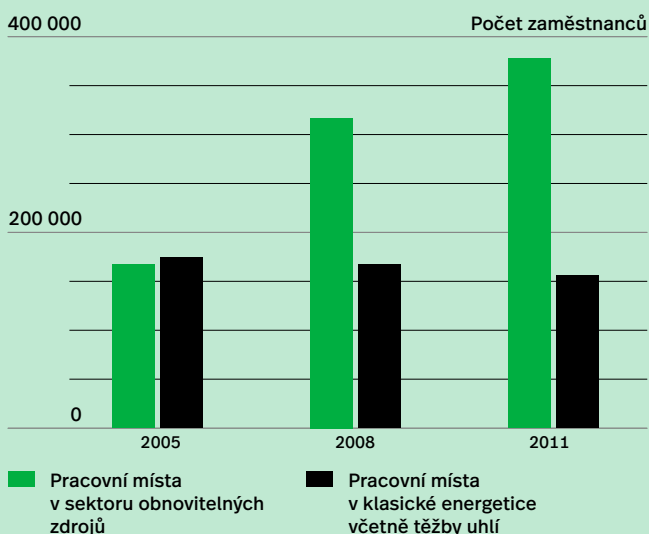
Abychom tato opatření prosadili, hledáme strategické partnery: města a obce, průmyslové podniky a asociace podnikatelů. Ze zkušeností s pokračováním Zelené úsporám nebo s podporou pro výrobu tepla z obnovitelných zdrojů víme, že tímto postupem výrazně zvýšíme šanci, aby navržená opatření začala platit. Právě proto vzniká koalice na podporu obecních a družstevních energetických projektů, ke které se můžete jednoduše přidat.

Obnovitelné zdroje slaví úspěchy po celém světě

V roce 2015 lze bezpochyby prohlásit, že obnovitelné zdroje energie vítězně táhnou světem. Technologie a pozice fotovoltaických i větrných elektráren se během posledních deseti let dramaticky proměnily: jsou výkonnější, výrazně levnější a energetici je již úspěšně ve velkém zapojují do sítí. V Portugalsku nebo ve Švédsku pokrývají více než polovinu produkce elektřiny a rychlý rozvoj zažívají i v Německu, Španělsku, Velké Británii a řadě dalších zemí¹. Plány některých vlád jsou přitom ještě daleko ambicióznější: do roku 2035 mají obnovitelné zdroje v Dánsku zajistit veškerou spotřebu elektřiny a tepla. Nejde přitom zdaleka jen o evropskou záležitost – v pořadí států s nejvyššími investicemi do obnovitelných zdrojů byly v loňském roce na prvních třech příčkách Čína, Spojené státy a Japonsko².

V Německu dávají obnovitelné zdroje práci dvakrát více lidem než klasická energetika

Vývoj počtu pracovních příležitostí v sektoru obnovitelné a klasické energetiky v Německu mezi lety 2005 a 2011

Převzato z <http://energytransition.de/2014/12/infographs/>.

Proč se obnovitelné zdroje staly za posledních patnáct let z okrajového odvětví důležitou součástí energetického mixu prakticky ve všech významných ekonomikách? Proč je vlády cíleně podporují? Hlavní důvody lze shrnout do několika bodů:

→ **Obcím a regionům přinášejí** energetickou i ekonomickou nezávislost: zatímco uhelnou elektrárnu může postavit jen velká firma za velké peníze, obnovitelné zdroje mohou běžně využívat například zemědělské podniky (v případě bioplynových stanic to funguje i u nás), domácnosti (střešní fotovoltaika) a obce. Obnovitelné zdroje znamenají větší soběstačnost regionů a také jejich ekonomiky – peníze, které spotřebitelé zaplatí obci jako provozovateli elektrárny, neskončí na účtu nadnárodní firmy, ale obec je použije na svůj další rozvoj.

→ **Vytváření pracovních příležitostí:** obnovitelné zdroje vytvářejí více pracovních příležitostí než klasická energetika. Ve Velké Británii jde o 1,4 pracovního místa na jednu GWh vyrobenou v kalendářním roce z obnovitelných zdrojů oproti 0,4 v klasické energetice³. V Německu zaměstnávaly obnovitelné zdroje v roce 2014 zhruba 370 000 pracovníků různých profesí⁴.

→ **Nezávislost na dovozu energetických surovin:** zatímco zásoby fosilních paliv jsou po světě rozděleny nerovnoměrně (takže ropa se vozí ze Saúdské Arábie, zemní plyn z Ruska a černé uhlí z Austrálie), výroba z obnovitelných zdrojů využívá místních přírodních podmínek.

→ **Odvětví s velkou perspektivou:** obnovitelné zdroje jsou ze své podstaty nevyčerpatelné. Země, které se včas naučí pracovat s technologiemi pro jejich využití, nemusejí čelit důsledkům vytěžení omezených domácích ložisek surovin.

→ **Minimální provozní náklady:** v případě solární nebo větrné elektrárny se nemůže stát, že v budoucnu ohrozí ekonomiku projektu výkyv ceny uhlí, ropy nebo zemního plynu ani případné zpoplatnění fosilních paliv v návaznosti na globální klimatickou dohodu či energetickou politiku EU. Ve výrobních nákladech elektřiny z těchto obnovitelných zdrojů dominuje investiční složka. V porovnání s výrobou elektřiny v uhelných nebo plynových elektrárnách lze daleko lépe určit cenu elektřiny, která bude během provozu zařízení potřebná pro zajištění návratnosti investice.

Rozvoj obecních a družstevních projektů obnovitelných zdrojů v ČR je možný

V České republice se rozvoj obnovitelných zdrojů prakticky zastavil. Dosud totiž převládá názor, že ze solárních či větrných elektráren může profitovat jen několik miliardářů na Kajmanských ostrovech, zatímco všichni ostatní na ně doplácet v dražší elektřině. Důvod, proč podobné výhrady v úspěšnějších zemích obnovitelným zdrojům nestojí v cestě, je celkem prostý. V Německu patří dvě třetiny celkového instalovaného výkonu všech obnovitelných zdrojů, tedy z gigantických 73 GW (pro srovnání: výkon všech elektráren v ČR včetně Temelína, Dukovan, Prunéřova či Chvaletic činí necelých 22 GW), přímo jejich uživatelům – občanům, obcím, zemědělcům i podnikům. Vlastnictví elektráren ze strany obcí či družstev je běžné i v Dánsku, Velké Británii a dalších zemích. V České republice jsou ve vlastnictví obcí desítky výtopen na biomasu, avšak ostatní projekty jsou zatím ojedinělé.

Proč obnovitelné zdroje stále potřebují podporu

Vyjmenovaná pozitiva nic nemění na tom, že v evropských zemích se dosud obnovitelné zdroje rozvíjejí jen tehdy, mají-li přiznanou podporu formou minimálních výkupních cen nebo zelených bonusů. Jinak zatím nejsou schopny (podobně jako nové jaderné reaktory) konkurovat fosilním palivům. Je ovšem třeba dodat, že fosilní paliva jsou podle Mezinárodní energetické agentury celosvětově příjemcem 4,5násobně vyšších dotací než obnovitelné zdroje⁵. Potřeba podpor pro obnovitelné energie skončí ve chvíli, kdy státy přestanou dotovat fosilní paliva a do jejich ceny se započtou externí náklady (například na léčení nemocí způsobených znečištěným ovzduším). Zatím je ovšem pro rentabilitu obnovitelných zdrojů podpora potřebná a obecní projekty nejsou výjimkou.

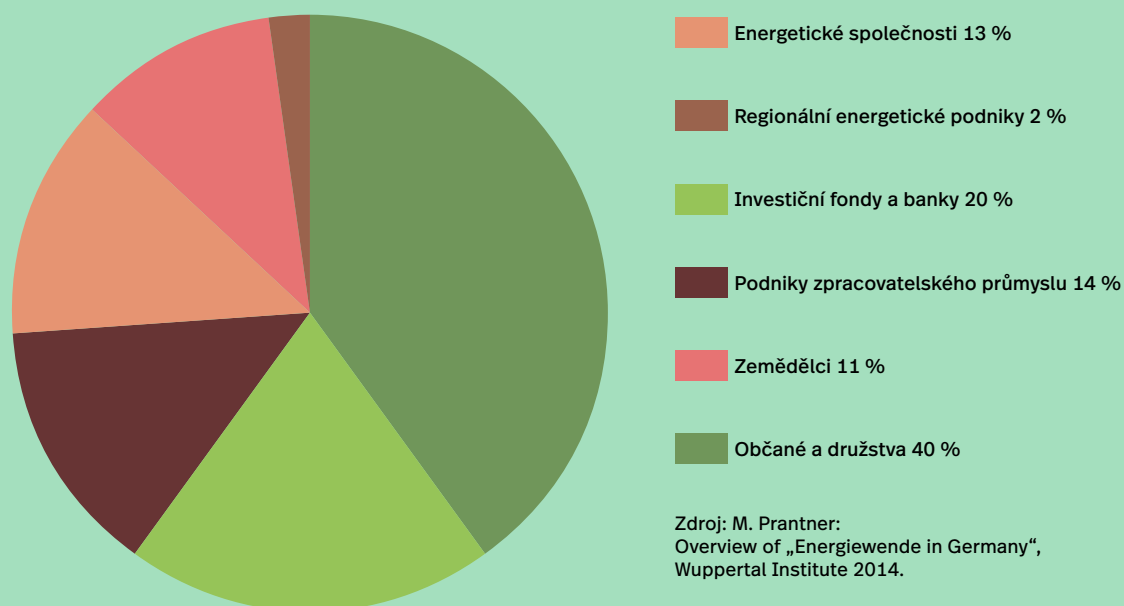

Navrhovaný způsob podpory obecních a družstevních obnovitelných zdrojů

Hnutí DUHA prosazuje dvě opatření, která pro obce, domácnosti a firmy atraktivní pořízení malé střešní solární elektrárny či vstup do projektu výstavby větrné elektrárny:

- V zákoně o podporovaných zdrojích obnovit nárok na přiznání hodinového zeleného bonusu pro výrobu elektřiny z větrných elektráren. Tento nárok vznikne pouze za podmínky, že minimálně 30% podíl na vlastnictví projektu bude nabídnut obcím a občanům dotčeného regionu. Podpora by se vztahovala na elektrárny postavené v období let 2015 až 2025, kdy se předpokládá dosažení plné konkurenceschopnosti větrných elektráren.
- Vyjednat se zástupci energetických společností takové podmínky (změny vyhlášek a zavedení speciálního tarifu), které obci, domácnosti či firmě umožní dodávat přebytky elektřiny z fotovoltaické elektrárny do sítě, odkud by si je pak za zvýhodněnou cenu odebírala v době, kdy elektřinu potřebuje, ale panely ji nevyrábějí.

Dvě třetiny všech obnovitelných zdrojů v Německu patří přímo spotřebitelům vyrobené energie

Staňte se partnerem silné koalice

Máte-li zájem o rozvoj obnovitelných zdrojů z pozice starosty, člena obecního zastupitelstva, družstva nebo společenství vlastníků, přidejte se ke koalici na podporu obecních a družstevních energetických projektů.

Můžete se tak zapojit do diskuze o konkrétních parametrech podpory a následně do jejího prosazování.

Více informací o aktivitách koalice získáte od Tomáše Jagoše na adrese tomas.jagos@hnutiduha.cz nebo na telefonu 773 778 837.

Literatura

- [1] Global Energy Statistical Yearbook 2014, viz <https://yearbook.enerdata.net/renewable-in-electricity-production-share-by-region.html>.
- [2] Renewables 2015 Global Status Report, REN21, Paris, 2015, viz <http://www.ren21.net/status-of-renewables/global-status-report>.
- [3] W. Blyth a kol.: Low Carbon Jobs: The evidence of net job creation from policy support for energy efficiency and renewable energy, UK Energy Research Center, listopad 2014.
- [4] Stimulating technology innovation and the green economy, viz <http://energytransition.de/2012/10/1-iii-stimulating-technology-innovation-and-the-green-economy>.
- [5] Shrnutí World Energy Outlook 2014, viz <http://www.iea.org/Textbase> (str. 6 nahoře).

Publikace vznikla za finanční podpory programu Intelligent Energy Europe Evropské unie. Za obsah publikace zodpovídá výhradně Hnutí DUHA a nemusí vyjadřovat stanovisko Evropské unie. Evropská komise ani Výkonná agentura pro konkurenceschopnost a inovace nenesou odpovědnost za způsob využití obsažených informací.

Hnutí DUHA, Údolní 33, 602 00 Brno, info@hnutiduha.cz, www.hnutiduha.cz

Další úspěch může být náš společný

V naší práci dosahujeme úspěchů i díky pomoci lidí, jako jste vy. Zkuste to ještě dnes zde: darce.hnutiduha.cz. Děkuje!

Hnutí DUHA prosazuje zdravé prostředí pro život, pestrou přírodu a chytrou ekonomiku. Dokážeme rozhábat politiky a úřady, jednáme s firmami a pomáháme domácnostem. Našich výsledků bychom nedosáhli bez podpory tisíců lidí.